Bakalár Štetina Mikuláš (okolo 1450-1520)

Bol jedným z prvých kníhtlačiarov v Čechách. Pre jeho slovenský pôvod sa o ňom hovorieva ako o „slovenskom Gutenbergovi“.

Kedy a kde sa narodil, sa našej knihovede zatiaľ nepodarilo vypátrať. Zo skromných dokumentov však vieme, že roku 1493 bol už v Plzni ženatým a váženým občanom, ktorý o rok nato ovdovel a zostal sám s niekoľkými deťmi. Do Plzne sa dostal pravdepodobne po štúdiách v Krakove, kde dosiahol hodnosť bakalára, a po vyučení za kníhtlačiara v Norimbergu. Naša veda eviduje zatiaľ jeho 29 tlačí. Sú to knižky náučné i zábavné, spisy náboženského obsahu i morálno-filozofické, cestopisné a dobrodružné príbehy, spevníky a niekoľko kalendárov. Jeho prvé tlače boli len voľné listy v niekoľkých exemplároch, ale už Gaurinov *Latinsko-český slovník* z roku 1511 mal 296 listov. Jeden vzácny exemplár sa nachádza aj v zbierkach bratislavskej Univerzitnej knižnice. Roku 1504 vydal dielo Ameriga Vespucciho *Spis o nowych zemiech...,* ktorého jeden výtlačok s drevorytom plachetnice s niekoľkými moreplavcami na prvej strane, náhodou objavil knihovník Strahovského kláštora v Prahe (1911).

Obrázok z knihy Spis o nowych zemiech

Štetinov slovenský pôvod dokumentuje mnoho slovakizmov v jeho spisoch (napr. Tiráž spravidla začínal slovom „Tlačeno“ namiesto českého tvaru „Tištěno“). Dôkazom jeho slovenského pôvodu – podľa najnovších výskumov z okolia Piešťan alebo Trenčína - je aj veta v úvode latinsko-českého slovníka *Vokabulař lactifer* (1511): „...aby Čechové i tudiež Slováci latinské učitele k vzdělání ... čísti mohli“. V kalendári na rok 1507 vytlačil svoj kníhtlačiarsky znak: štít s troma listami nad troma vrchmi. Tento takzvaný signet, podobne ako označovanie strán v knihách (nie číslicami, ale písmenami), zaviedol u nás prvý. Zomrel roku 1520 v Plzni.

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania